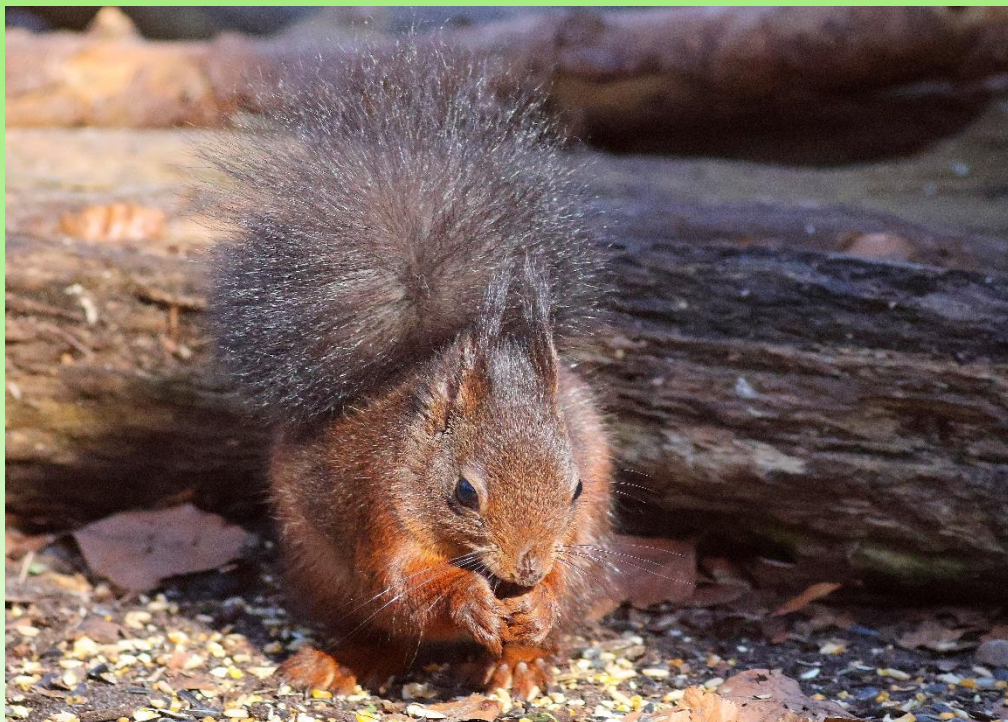

Q Vriendenkring

Maandblad van de Nederlandse Quakers.

97^e Jaargang, nr. 4 april 2026

Voorjaar: In deze eekhoorn wordt de Levenskracht zichtbaar en voelbaar.

AFSC (Am. Quaker Hulporganisatie) zorgt voor voedsel in Gaza

AFSC sorteert voor voedsel in Gaza

Sinds oktober 2023 is ongeveer 90% van de bevolking van Gaza ontheemd geraakt en zijn er 71.000 doden gevallen. Jouw nooddonatie via het Quaker Hulpfonds is dringend nodig om humanitaire hulp te bieden en de voorwaarden te scheppen voor duurzame vrede.

Via onze landbouwsteun voorziet AFSC boeren van meststoffen, zaailingen, bestrijdingsmiddelen en helpt bij het herstellen van beschadigde gronden en kassen.

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**
Dit moet binnenkort verhoogd worden, in verband met sterk verhoogde portokosten. Wil je vast meer overmaken? Doe dit dan op onderstaande bankrekening.

Deur Vriendenkring is gebruikte papieren met de volgende certificaten:

Internationaal: Europa en Wereldwijd: €75,00 per jaar.

Email abonnement. (PDF) €5,00 per jaar

Nieuwe abonnee? Welkom! Stuur even een email naar:

vriendenkringredactie@gmail.com

Op onze website kun je de actuele en oude Vriendenkringen vinden.

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen.

Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking.

Bankrekening: **NL 65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'.

Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U.

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle.

Email: *vriendenkringredactie@gmail.com*,

Redactie: Els Ramaker en vacature(s)

Correctie: Herman van der Leeden, Els en Frieda Oudakker.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

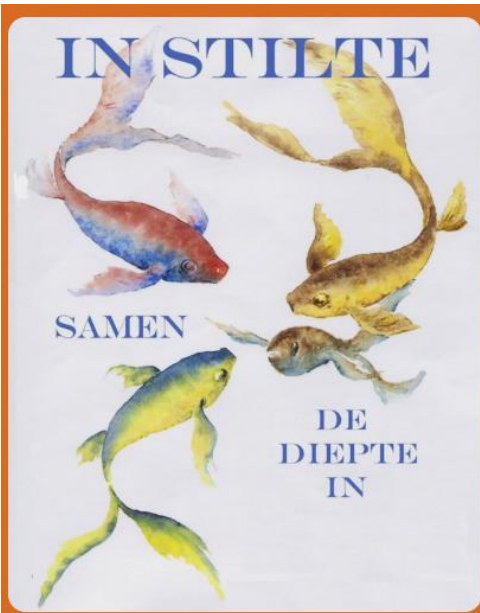

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.dequakers.nl

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), ook een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebook-groep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkring-abonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

Inhoud

Redactioneel.....	5
De Aarde Huilt	6
God als het veranderingsproces van een ongeborn kind.....	9
Naar Psalm 25.....	10
Hoe houden wij iemand in het Licht.	11
Voedselhulp aan kinderen.....	14
Het Evangelie van Marcus	16
Wat vraagt de Liefde van ons?	18
Een veganist biedt vele redenen voor hoop	24
Quakerwaarden over vlees en zuivel	28
Dieper geloven, minder vlees en zuivel	30
Quakers reageren op de inzet van ICE in de Twin Cities	32
Verklaring van Sabeel over Palestina	35
De onrechtmatige detentie van Yrii Sjeliazenko	39
Verse groenten naar Gaza brengen tijdens de Ramadan	42
Vrienden in het hele land	45
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	46
Vogels in het bos van Zandhoven.....	47
Quakerhulpfonds voor voedselhulp in Colombia.....	48

KOM LANGS

Informatie over onze bijeenkomsten. Stilte slaat bruggen waar woorden verdelen. Hier vind je adressen en telefoonnummers.

NB: Dutch language not required!

<https://www.quakers.nu/kom-langs-2>

Redactioneel

De oorlogen in Oekraïne en het Midden Oosten houden mij en vele andere Quakers enorm bezig. Ik heb toen ik net achttien was geworden, militaire dienstplicht geweigerd, ik was gewetensbezwaarde. Ik had ernstige bezwaren tegen de oorlog in Vietnam die de VS begon en met veel geweld en gifstoffen tegen een arme bevolking werd gevoerd. Bekend is het ontbladeringsmiddel Agent Orange, geproduceerd door Monsanto en Dow Chemical. Het in Agent Orange aanwezige dioxine veroorzaakte heel ernstige ziektes en duizenden kinderen werden door dit gif met een open rug en andere misvormingen aan de wervelkolom geboren. Ik wil nog steeds op een andere manier aan vrede werken dan door geweld.

Yuri Sjeliazenko is Quaker in Kiew hij heeft ook dienst geweigerd. Hij is volkomen illegaal op 19 maart gevangen genomen en gemarteld. Gelukkig is hij wellicht mede door de protesten van o.a. de Quakers weer vrijgelaten na drie dagen, maar heel erg getraumatiseerd en bang. Lees verder op blz 38. Een Quaker volgt zijn/haar geweten, dat van God in hem/haar en dat kan tot een hele waardevolle praktische baanbrekende beweging leiden. Zoals bij de afschaffing van de slavernij en de strijd om gelijke rechten voor vrouwen. Ook Greenpeace en Oxfam zijn mede door Quakers opgericht.

Een nieuwe beweging waar ook veel Quakers bij betrokken zijn is die voor de gelijke rechten voor dieren. Quaker Vegan Witness is hier een mooi voorbeeld van (*website: qvw.org.uk*). Het ter harte nemen van onze kernwaarden als Quakers kan volgens mij niet anders uitkomen dan bij het eten van minder vlees en zuivel. Ik kom dan uit bij het helemaal niet meer eten van wat van de bio-industrie komt en ben veganistisch gaan eten. Niet dogmatisch, maar als streven om onze kernwaarden serieus te nemen. In het artikel over Quakerkernwaarden en vlees en zuivel staan er genoeg argumenten om dit grondig te overdenken. Dat ook al vroegere Quakers dit besluit namen blijkt uit de quotes in het artikel 'Dieper geloven en vlees en zuivel'.

In mijn vrije uurtjes ga ik het bos in om te fotograferen. Ik kan dan de vogels en de eekhoorns in de ogen kijken Mijn innerlijke ervaring is een grote bewondering en verbondenheid met deze levende wezens die zo anders zijn als ik, maar met wie ik wel gelijkwaardig en met respect wil leven. De foto van de eekhoorn op de voorplaat en de foto's op de één na laatste bladzijde heb ik met veel gevoel voor deze prachtige dieren gemaakt. Ik hoop dat jij als lezer hier ook van kan genieten, niet alleen van de foto's maar door ook de natuur in te gaan en die ervaring te hebben. Zou Jezus in de woestijn ook dergelijke ervaringen hebben gehad?

Ik hoop dat deze Vriendenkring je inspireert.

Sytse Tjallingii (redactie)

De Aarde Huilt

door Ben Okri, (1959) Nigeriaans dichter
en romanschrijver.

De Aarde Huilt

Woorden voor de dag.

*Ontkenning. Gerechtigheid. Recht
op betoging. En de Aarde huilt.*

O, wanneer worden we wakker?

Stervende Golfstroom.

Aanstormende nadagen.

Klimaatmigranten. Olievlekken.

*Mondiaal koken. Koolstof-
emissies. Netto nul.*

Fossiele brandstoffen-nachtmerrie.

*Dolende toorn van de wereld,
op zoek naar een onderkomen.*

Wie geeft deze crisis

die boven ons hangt een stem

die de harten en geesten

van mensen ontsluit?

Rampen op komst. Verstoppertje

spelen stopt het niet weg.

De jeugd wil de waarheid.

Alleen de waarheid zal ons redden.

Tijd om wakker te worden, voor de avond valt.

Schaduwen doemen voor ons op.

De Aarde trilt. Insecten sterven.

Bloemen diep in rouw. Wanneer daagt de

waarheid? Wanneer vatten wij moed

dit historisch uur waarlijk te benoemen?

Hoeveel van ons moeten sterven

eer regeringen deze klimaatcrisis

voorrang geven? Wij zijn de niet zo langzame

zelfmoord van de wereld. Wij zijn de niet zo

snelle redders van de wereld. O, wat zou ik ervoor geven

één persoon de waarheid van onze wereld

te laten inzien, elke microseconde dat ze

de lucht, de zee en de bossen vergiftigen.

*Als we opstaan als één in vrede en waarheid
en schoonheid, zullen ze luisteren? Moeten
we schreeuwen om gehoord te worden? Moet de Aarde
bloeden om gekoesterd te worden? Heeft de wereld
niet genoeg gebloed? Hoe krijg je
de oren van de wereld zonder angst
aan het luisteren — moedig te luisteren?*

*We hebben een nieuwe taal nodig
die huilt en streelt tegelijk,
een nieuwe taal die zowel
angst inboezemt als hoop geeft, die
de waarheid spreekt en tegelijk overstijgt
in één en dezelfde adem. Want de mens
is een broos vat dat het licht niet aankan
en toch de duisternis schuwt.
Moeten we een nieuwe soort worden?
Moet de mens opnieuw gemaakt worden
om de harde waarheden van deze tijd te beseffen?*

*Voor zo'n vernieuwing is er geen tijd.
Nieuw worden moeten we nu, stante pede.
Want de tijd gaat niet op ons wachten, met
alle ellende en gif die we in de buik en de ziel
van de natuur hebben uitgespuwd.
De tijd wacht niet tot we volwassen
genoeg zijn een oplossing te bedenken
na lange overpeinzing en uitstel.
Door wat wij mensen hebben gedaan
moeten we onze eigen transformatie
nu versnellen, midden in de crisis die we
over onszelf hebben afgeroepen.*

*Door wat wij mensen hebben gedaan
moeten we onze eigen transformatie
nu versnellen, midden in de crisis die we
over onszelf hebben afgeroepen.*

*Geen goden die ons hieruit redden.
Wij zijn de goden die het moeten klaren.
Wij zijn de goden die moeten ingrijpen
in de grootste crisis uit de geschiedenis
van het menselijk bewustzijn zoals wij dat kennen.*

*Wij zijn de goden die dit verhaal
moeten keren. Het kan de bijen en de bomen
en de vissen en de lucht en toekomstige generaties
volgens mij weinig schelen hoe we het doen.*

*Het enige wat voor ze zal tellen is dat
we het op een of andere manier, met
intelligentie, met passie, met opoffering,
met onze stemmen, onze keuzes, onze gaven,
onze woede, onze liefde, onze wonden,
met onze gebreken, onze moed,
onze zekerheden, onze twijfels, onze angsten,
onze eenzaamheid, onze solidariteit, onze stijl
of gebrek aan stijl, onze onhandigheid,
onze jeugd, onze leeftijd, onze dood en onze geboorte,
voor elkaar krijgen, dat we de klimaatramp
omkeren die in de coulissen van deze zesde akte
van het menselijk blijspel of treurspel wacht.*

*Het enige wat voor ze zal tellen is dat
we weer een nu, een verleden, een droom,
een hoop, een leven, een toekomst mogelijk
maken voor de bewoners van deze magische Aarde.*

*Daartoe worden we geroepen.
Dat is in deze tijden ons lot.*

God als het veranderingsproces van een ongeboren kind

*Bron: On These Islands, I runga i nga motu nei,
Quaker Faith & Practice in Aotearoa New Zealand,
door Sue Stover 1984*

Ik was zo hoogzwanger dat Janet (die naast me zat) mijn rok zag op en neer bewegen toen de baby in mijn buik bewoog. Ik dacht aan een nummer van Friends Journal met de volgende quote op de cover: "U beweegt in mij, Heer, als de bewegingen van een ongeboren kind."

Ik had er elke avond even naar gekeken tijdens mijn vroege zwangerschap – in de tijd dat ik me permanent zwanger voelde.

De beslissing om een kind te krijgen was een van de moeilijkste beslissingen van mijn leven.

Vanaf dat moment begon er een vreemde verandering in mijn perceptie. Ik werd me bewust van mijn kwetsbaarheid voor de tijd.

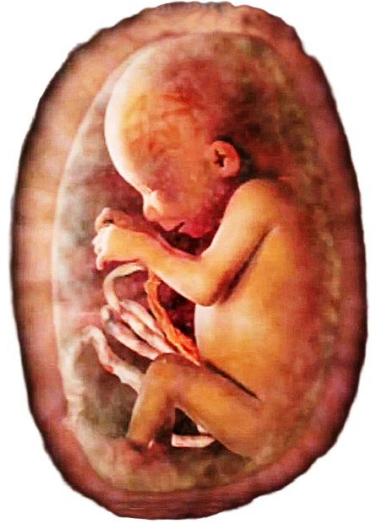
Ik zag mezelf op een weg die cirkelt en voortschrijdt en die mijn voorouders en mijn nakomelingen omvat. Intellectueel ben ik mij altijd bewust geweest van de sterfelijkheid, maar emotioneel voelde ik me er altijd immuun voor.

Ik zat daar in Meeting on Waiheke, voelde dit kind bewegen en bewegen, en vroeg me af wat deze beweging te maken had met mijn vage visioen van God. En wat tot me doordrong was — de noodzaak en onvermijdelijkheid van verandering. Zwangerschap is een voortdurend veranderende toestand, maar verandert het leven dan niet ook voortdurend?

De overgang naar het moederschap confronteerde me met de levenscyclus en de constantheid en stabiliteit van verandering — ik denk niet dat dat een tegenstrijdigheid is.

Mijn visie op God omvat dit oneindige proces van verandering. De manier waarop we deze uitdaging aangaan, verbindt ons mensen in een gemeenschappelijke strijd.

De bewegingen van het ongeboren kind hebben me teruggebracht tot het erkennen met heel mijn wezen dat ik deel uitmaak van dat proces van verandering, dat ons leven levend houdt.

Naar Psalm 25

'Redactie geïnspireerd door de Doopsgezinde Gemeente 'De Westereen'

*Laat mij vertrouwen op het innerlijk licht, als ik 'o mijn God' zeg,
als op borden langs de weg.*

*Laat mij uw hulp verwachten,
als om mijn band en motorpech te verzachten.*

*Levenskracht, leer mij uw weg te zoeken,
doe de diepste krachten uit hun doeken.*

*Door te vragen hier en daar naar uw kracht,
leer mij dat 'dat van God' mij opwacht,*

*Ook al weet ik nog niet waar,
ik met U verder vaar.*

Psalm 25 1-6

1 [Een psalm] van David. Tot U, o HEERE! hef ik mijn ziel op.

2 Mijn God! op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd worden; laat mijn vijanden niet van vreugde opspringen over mij.

3 Ja, allen, die U verwachten, zullen niet beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak.

4 HEERE! maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden.

5 Leid mij in Uw waarheid, en leer mij, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik den gansen dag.

6 Gedenk, HEERE! Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden, want die zijn van eeuwigheid

Psalm 25 uit Dichter bij de Psalmen.

Versjes voor grote en kleine mensen.

Laat mij God op U vertrouwen,
als op borden langs de weg,
laat mij God uw hulp verwachten,
als bij band- en motorpech.
Leer mij HEER uw weg te zoeken,
door te vragen hier en daar,
leer mij HEER dat U mij opwacht,
ook al weet ik nog niet waar.

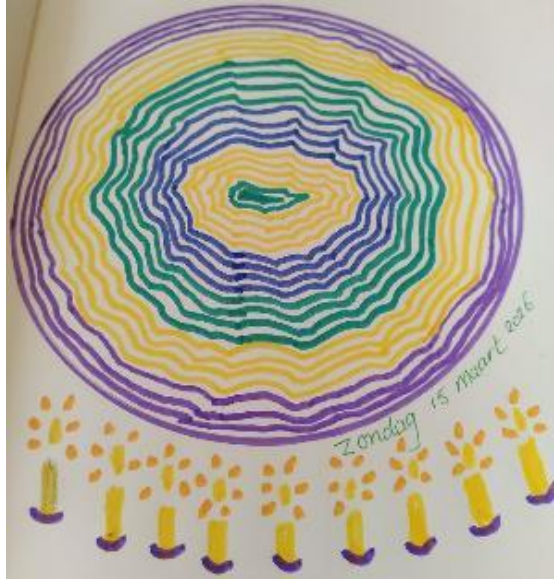
Doopsgezinde gemeente De Westereen

Hoe houden wij iemand in het Licht.

Quakers en ik 19 maart 2026

Door Marlies Tjallingii

In Quaker Faith and Practice van Aotearoa / Nieuw Zeeland (2024), lezen Sytse en ik een stukje over de Quaker Fellowship of Healing. Dat hebben we in Nederland niet. Wel zeggen we: “We houden je in het Licht”. Hoe ervaart degene die in het Licht gehouden wordt dit. Merk je daar iets van? Hoe is het voor degenen die iemand anders in het Licht houdt, wat merken zij daarvan?

Mogen we onze Vriend in het Licht houden.

Deze woorden hoor je vaak tijdens een bijeenkomst van de Healing Fellowship. We gaan zitten en sluiten onze ogen, een paar gelijkgestemde Vrienden verzameld voor genezing. We zijn een door de Geest gedreven groep, die in stilte Gods genezende kracht zoekt. Met elk gebed voor de zieken, elke liefdevolle gedachte, elke zorg en diep mededogen vanuit het hart, raakt de Geest de hele groep en bouwt zich een kracht op in de bijeenkomst. Soms verschijnt er een speldenprikje Licht in de diepste krochten van ons denken. In mijn geval waarschuwt een tinteling achter mijn ogen me en neem ik mijn Vriend bij de hand en leid hem/haar het Licht in, waar ik hem/haar achterlaat, vol vertrouwen dat hij/zij omhuld is door Liefde en Genezende Kracht.

Deze vereenvoudigde weergave van hoe ik het Licht ervaar, is mijn eigen ervaring, net zoals God ‘mijn God’ is en ‘jouw God’ jouw God is. Dori Clayton 1995.

QFP Nieuw Zeeland 6.47 bladzijde 135

Tijdens de eerste helft van de bijeenkomst ben ik (Marlies) moe en slaperig. Ik zit in een proces van aansterken na een operatie en me voor te bereiden op

een volgende operatie ergens in april. De tekst spreekt me aan. Hoe ervaar ik dat zelf?

Dan komt de vraag naar me toe: we hebben je zondag in het Licht gehouden. Wat heb je daarvan gemerkt? Ik beseft dat ik die zondag op de bank lag en meedeed met de meeting online. Ik viel in slaap. En ik werd wakker op het eind. Het voelde goed. Ik voel veel liefde om me heen. Veel lieve mensen die voor me gezorgd hebben in het ziekenhuis en veel lieve mensen die kaarten sturen. Allemaal licht dat naar me toe komt. Dan word ik wakkerder en hoor de bijdragen van de 9 deelnemers die online mee doen.

Ik houd iemand in het Licht door aan iemand te denken. Ik doe dat actief: ik denk beterschap, sterkte. Of dit aankomt bij de persoon? Voor mij is het om me meer verbonden te voelen met de ander. Ik zie jou, ik zoek verbinding. Ik geef en ontvang. Het is een actieve handeling. Misschien is dat wel het Licht geven. Als ik van iemand houd is het gemakkelijk. Maar als ik een probleem met iemand heb of iemand niet mag, is het minder gemakkelijk. Dan probeer ik ook die persoon het goede te wensen. Dat vraagt meer energie van mij.

Ik houd je in het Licht en ik heb je veel sterkte toegewenst, dan ben ik stil en voel voor je in dat moment. Mij voorstellen hoe moeilijk je het hebt. Je komt vaker in mijn gedachten terug.

Tijdens de meeting in Deventer op de derde zondag, was er na afloop een bijdrage: ik heb bij iedere deelnemer een kaarsje gezet, als een vorm van in het Licht houden. Een andere vorm kan ook zijn: iemand zegenen, of dank je wel zeggen tegen al die mensen die voor mij zorgen en gezorgd hebben. Dat voelt ook als Licht verspreiden.

Jezus was een man van genezen: mentale ziektes, huis ziektes, verlammingen. Ik ben er zeker van dat dit niet alleen maar verhalen zijn. Grote dingen zijn mogelijk. Ik kies ervoor om te geloven dat we niet het hele plaatje hebben. Ik sta open voor de mogelijkheid dat God op een manier werkt die ik niet begriep. Laten we Gods liefde in de wereld brengen. Laten we elkaar in het Licht houden. Vrienden van wie ik van houd, houd ik in het Licht. Dat weten ze en het

het licht heeft grote betekenis

geeft hun troost, en geloof dat God ons in haar/zijn handen houdt. Ik wil jullie laten weten dat ik ontroerd en dankbaar ben dat ik in jullie gezelschap kan zijn.

Als ik iemand in het Licht houd, dan brengt het die persoon dichter bij mij. Ik hoop dat in het Licht houden een breder effect heeft. Het heeft in ieder geval een effect op mij.

Ik (Marlies) voel me gedragen door het Licht. Dat heb ik heel sterk ervaren in 1980. Toen waren er zoveel Quakers die ons als gezin in het Licht hebben gehouden toen onze zoon Maarten van bijna drie een tumor had. We kwamen terug uit Mozambique en logeerden in het Zendingshuis in Oegstgeest. Er was zoveel warmte van de Quakers om ons heen. Inge Herrebout ging mee naar de afspraken in het ziekenhuis, omdat Sytse er nog niet was. Nadat Maarten geopereerd was en hij weer thuis was in het Zendingshuis, fietste ik naar Leiden. En ik had een ervaring alsof ik aan een parachute naar beneden ging en op mijn voeten terecht kwam: nu mag je het weer zelf doen. Ik had de kracht om weer op mijn eigen benen te staan. In grote dankbaarheid voor alle liefde en licht die ik toen heb ervaren. Ik heb Inge diezelfde avond nog een kaartje gestuurd, ook al weet ik dat ze het misschien niet beseft van wie de kaart komt.

Op de vraag wat neem je mee, komen nog een paar reacties

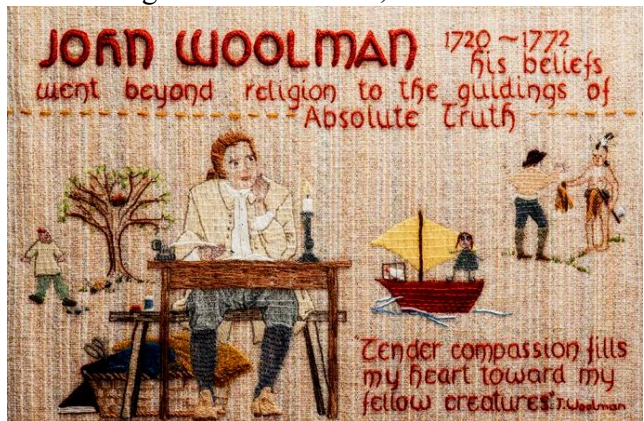
Laten we vertrouwen op de aanwezigheid van het Licht, hier en nu.

Het verandert mij als ik iemand in het Licht houd. Dat vind ik ook in de tekst van John Woolman: het vergroten van geluk in de schepping.

In de woorden van John Woolman

Onze genadige Schep- per zorgt voor al zijn schepselen en voorziet

in hun behoeften. Zijn barmhartigheid strekt zich uit over al zijn werken; en naarmate zijn liefde onze geest beïnvloedt, raken we meer betrokken bij zijn schepping en voelen we de wens om elke gelegenheid aan te grijpen om het leed van degenen die lijden te verlichten en het geluk van de schepping te vergroten. Hier zien we een gemeenschappelijk belang dat onlosmakelijk verbonden is met ons eigen belang: al onze bezittingen inzetten voor de universele liefde wordt de taak van ons leven...

Voedselhulp aan kinderen

Vanuit het Quakerhulpfonds, door Corien van Dorp

Mijn zoon Willem woont sinds 2011 in Medellin, Colombia. Bij de uitbraak van Covid 19, werden ook daar lockdowns van kracht. In het begin kon hij er nog met de motor op uit en signaleerde de gevolgen van de lockdowns in de sloppenwijken: witte vlaggen met 'honger' erop. Eerst bracht hij zelf heren der voedsel langs. (gezinnen van dagloners met 1 of 2 volwassenen en 8 à 10 kinderen).

Toen hij zag hoe groot de nood was heeft hij contact gezocht met een lokale vrijwilligersorganisatie: Corporación San Luis en samen hebben ze Sembramos Futuro opgericht -een gaarkeuken met ondersteuning van een 20-tal vrijwilligers, een onderwijskundige en een

pedagogisch psycholoog. In de zwaarste periode van de pandemie werden 700 maaltijden bereid voor drie wijken Nuevo Jerusalem, El Pinar en Paris. Met vrienden en familie brachten we in die periode 500 euro per maand op. Ook de Nederlandse Vrienden sprongen in en tot op heden heeft ook het Quaker Hulpfonds ondersteuning geboden. Het streven was deze gaarkeuken zelfvoorzienend te maken. El Pinar stond vrij snel op eigen benen. De laatste paar jaar werden nog 200-250 maaltijden verzorgd voor Paris. De maaltijden zijn voornamelijk voor kinderen, maar ook zieken, zwangeren en ouderen kunnen er een beroep op doen.

De lokale overheid heeft gezien dat Sembramos Futuro goed

functioneert en heeft deze stichting op de agenda. Doordat de gaarkeuken werkt met een registratiesysteem, worden kinderen echt gezien, wat huislijk geweld ontmoedigt en bijdraagt aan misdaad preventie. Bij de voedselkeuken is ook een moestuin die door vrijwilligers samen met de kinderen wordt bijgehouden. Bij de keuken is een ruimte waar kinderen op beperkte schaal onderwijs krijgen. Er zijn boeken, maar er is ook speelgoed en tweede hands kleding.

Na de lockdowns konden mensen weliswaar weer aan het werk, maar de voedselprijzen zijn intussen, mede door de verveelvoudiging van de prijs van containerschepen, meer dan verdubbeld, waardoor hulp nog steeds zeer welkom is. Het afgelopen jaar heeft Willem maandelijks een vast bedrag overgemaakt, waarvan hij steeds feedback ontving met bonnetjes, de ingekochte producten en de gang van zaken in de voedselkeuken.

We hebben diverse leuke filmpjes ontvangen met dank ook aan de Nederlandse Vrienden. Onze contactpersoon Olga Uribe zegt dat de keuken goed functioneert. Mede dankzij donaties via het Quaker Hulpfonds is de keuken zo goed als zelfredzaam geworden. Dit project heeft bijgedragen, en doet dat nog steeds, aan

een hoopvolle toekomst voor de armste kinderen.

Bijdragen voor het Quaker Hulpfonds met de toelichting voor Colombia zijn van harte welkom op bankrekening: NL TRIO 0338 4113 64 t.n.v Quaker Hulpfonds.

Het Evangelie van Marcus

Een Quaker-interpretatie: Het onzichtbare zien

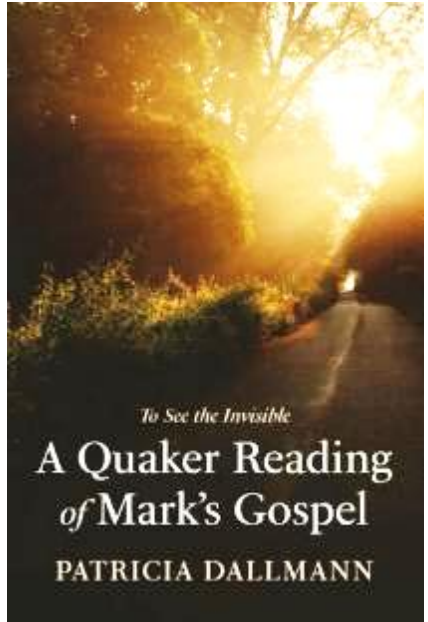
door Jarnick Vitters

In *A Quaker Reading of Mark's Gospel: To See the Invisible* biedt Patricia Dallmann een interpretatie van het evangelie volgens Marcus die mij diep heeft geraakt. Dallmann, verbonden aan de Conservatieve Vrienden van Ohio Yearly Meeting (VS), benadert de Bijbel niet primair als historisch document, maar als geestelijke bron. Ze sluit daarmee bewust aan bij de vroege Quakers, voor wie de Schrift een levende getuige van Christus' aanwezigheid in ons was.

Wat mij in haar boek vooral aanspreekt, is dat zij het evangelie niet reduceert tot abstracte ideeën of theorieën. Dallmann

pleit voor een ervaringsgerichte manier van lezen. Alleen wanneer we de verhalen innerlijk beleven, ontvouwen ze hun diepere betekenis. Voor mij voelt deze benadering heel vertrouwd. De Bijbelse verhalen komen pas echt tot leven wanneer we ze door onze eigen ervaring heen laten spreken. Dallmann volgt het evangelie hoofdstuk voor hoofdstuk en legt de nadruk op de beweging van Jezus: zijn reizen, ontmoetingen en confrontaties. Jezus verschijnt niet als vertegenwoordiger van conventionele wijsheden. Hij haalt mensen uit hun vanzelfsprekendheden en nodigt hen uit tot een leven van helderheid en waarheid. Juist door deze nadruk komen de scherpe kanten van het evangelie duidelijker naar voren.

Een passage die mij altijd heeft verbaasd, is de vervloeking van de vijgenboom (Marcus 11). Jezus zoekt deze vrucht, maar het is nog niet de tijd van vijgen. Toch spreekt Hij de boom streng toe: 'Nooit ofte nimmer zal er nog iemand vruchten van jou eten!' Lange tijd leek mij dit een onredelijke handeling. Dallmann wijst echter op een diepere betekenis: er wordt 'meer van ons verwacht dan wat onze natuur vanzelf kan voortbrengen.' In dat licht wordt de vijgenboom een beeld van een bestaan dat wel bladeren heeft – uiterlijk vertoon – maar geen innerlijke vrucht. Deze uitleg inspireerde mij. Hoe zorgen wij ervoor dat ons leven werkelijk vrucht draagt, voorbij alleen de schijn?

Ook de ontmoeting met de Syro-Fenicische vrouw (Marcus 7), iemand uit een andere cultuur en religie, krijgt in Dallmanns lezing een verrassende wending. Eerst wijst Jezus haar af met harde woorden. Toch blijft zij aandringen, en haar bescheiden antwoord opent een nieuw inzicht. Dallmann leest deze scène als een moment van verruiming – zelfs bij Jezus. In de ontmoeting met de vrouw verdiept zijn inzicht zich. Het is een gedurfde, maar ook bevrijdende interpretatie. Jezus leert gedurende zijn leven een steeds meer universele houding te ontwikkelen. Zo wordt het evangelie geen statisch verhaal, maar een dynamisch proces van luisteren en leren. Misschien geldt dat ook voor ons: juist in de ontmoeting met de ander kunnen wij veranderen en onze blik verruimen.

Bijzonder vond ik haar uitleg van de uitdrijving van de demonen bij Legioen (Marcus 5). De man die tussen grafspelonken leeft en zichzelf voortdurend verwondt, noemt zich “Legioen”: ‘want we zijn met velen.’ Dallmann leest dit niet alleen als een dramatisch wonderverhaal, maar als metafoor van innerlijke verdeeldheid. De mens kan uiteenvallen in stemmen die hem beheersen en uit evenwicht brengen. Wanneer de man uiteindelijk ‘gekleed en bij zijn volle verstand’ wordt aangetroffen, ziet zij daarin een herstel van innerlijke samenhang. Het verhaal verschuift zo van spektakel naar bevrijding: van verscheurdheid naar eenheid.

Het boek roept ook vragen op voor ons als Nederlandse Vrienden. Hoe lezen wij de Bijbel vandaag? Is zij nog een levende bron, of vooral een tekst uit het religieuze verleden? Dallmann herinnert eraan dat vroege Quakers de Bijbel lazen als bevestiging van wat zij innerlijk ontdekten. Op die manier nodigt dit boek ons uit om die verwachting opnieuw te oefenen en Christus in ons hart te ontmoeten.

A Quaker Reading of Mark's Gospel is absoluut geen klassiek bijbelcommentaar. Het is een uitnodiging om het evangelie met een frisse blik te lezen. Wie zich laat meenemen, kan vertrouwde teksten opnieuw verstaan. Het evangelie volgens Marcus roept ons op tot transformatie: van verdeeldheid naar samenhang, van vanzelfsprekendheid naar een leven geworteld in stilte en innerlijke aandacht.

Wat vraagt de Liefde van ons?

Hoofdstuk 3: Verdieping van onze deelname in onze spirituele gemeenschap.

The Kindlers, door David Brown, Vertaling Frieda Oudakker

Het Element VUUR

*Jij bent de bron van alle kracht,
wiens stralen de hele wereld verlichten,
verlicht ook mijn hart,
zodat het ook wonderbaarlijk werk kan doen.*

uit de Gayatri Mantra.

*Niemand steekt een lamp aan en zet hem op de plaats waar hij
verborgen zal zijn, of onder de kom. Maar hij krijgt een plek waar
degenen die binnenkomen het licht kunnen zien.*

Lucas 11:33

Dit derde deel van ‘Raadgevingen en Vragen’ gaat over de verdiepende ervaring van licht en liefde, het omarmen van anderen in het licht en met liefde.

Zo dragen wij bij aan de vibrerende liefdevolle energie in onze bijeenkomsten. Ons wordt geadviseerd om gul te geven, vreugde te vinden in vriendschappen, kinderen aan te moedigen en avontuurlijk en liefdevol te leven in alle levensfasen. Dit alles vereist energie!

Vuur

Vuur kan worden gezien als de energie van warmte en licht, hoewel het in overmaat ook destructief kan zijn. Het is de meest transformerende van alle elementen: het kan metaal in vloeistof en vloeistof in gas veranderen.

Vuur is ook een element van zuivering, gebruikt door de alchemisten in hun zoektocht om eenvoudig metaal in goud te veranderen. Daarnaast is Vuur een metafoor voor passie en enthousiasme. We kunnen niet veel bereiken in het leven of weinig liefde geven, als ons innerlijke vuur zwak brandt. Spirituele oefeningen en de gemeenschap kunnen ons helpen het vuur in ons aan te wakkeren en met elkaar te delen.

Warmte

Warmte is een van de grootste menselijke kwaliteiten. In het gezelschap van een warm persoon te zijn in een koude wereld, is net zo iets als naast een warm vuur zitten op een koude dag. Menselijke warmte is de kwaliteit van het hart. Ons hart openstellen om warmte te geven en te ontvangen is een groot geschenk aan anderen en aan onszelf.

Denk na over momenten waarop je warmte hebt getoond aan mensen in je leven. Hoe voelde het om warm te zijn in plaats van koud? Voelde je je daardoor levendig en behulpzaam in plaats van dof en gesloten?

Warmte wordt uitgedrukt in liefde en vriendelijkheid, inclusief vriendelijkheid voor onszelf.

Een oefening die je misschien interessant en ontroerend vindt, is om een paar minuten met compassie in de spiegel te kijken en je voor te stellen dat je naar een vreemde kijkt. Vergeef jezelf eventuele mislukkingen en zelfverwijten.

Het is ook een soortgelijke oefening om met je ogen gesloten te gaan zitten en je voor te stellen dat je wordt vastgehouden door een engel van mededogen. Voel de vergeving, liefde en warmte in je stromen. Luister naar wat de engel tegen je zegt, misschien iets als: "Alles is goed. Je bent geliefd. Wees gelukkig. Doe je werk op aarde met een goed hart."

Jij kunt op jouw beurt een engel zijn voor mensen in je leven. Houd iemand een tijdje in gedachten en heb alleen positieve en liefdevolle gedachten voor die persoon. Kijk hoe die ervaring je in je hart raakt.

'Moge de zon warm op je gezicht schijnen,' een zin uit een Ierse zegening.

Passie

Passie vult ons met levendigheid en een gevoel van vuur. Het leven voelt betekenisvol en vol. We voelen ons 'geraakt'. We kunnen een 'brandend verlangen' voelen, of een sterke passie ergens voor, of voor iemand. Er bestaat een gevaar voor overdaad aan passie, maar een gebrek aan passie in het leven is ook een groot gevaar. Passie kan een sterk verlangen zijn om creatief te zijn, om een verschil te maken, om moeilijkheden te overwinnen.

Waar voel jij passie voor? Zet dat gevoel je aan tot actie? Een vurige aandrang, is met passie dingen voor elkaar krijgen. Kun je je een moment herinneren waarop je dat gevoel had en hoe het tot inspanning en succes leidde? Is er een project waar je nu bij betrokken bent dat je dat gevoel geeft? Wat helpt je om passie voor een project te voelen in plaats van dat het je lauw laat?

Als je enthousiasme (en-Theus = God in je) hebt voor een actie, zul je merken dat positief gezelschap een van de dingen is die het vuur brandend kan houden, terwijl negatief gezelschap

en opmerkingen je vuur gemakkelijk kunnen doven. Waar kun je heen gaan of wat kun je doen om je verloren enthousiasme voor een project, een relatie of voor het leven in het algemeen weer aan te wakkeren?

Nu is het jouw beurt: hoe ben jij in staat om de interesses van anderen te ondersteunen? Aanmoediging en enthousiasme kunnen geweldige geschenken zijn voor een vriend, een collega of een kind. Denk aan de mensen in je leven die je hebben aangemoedigd, en ook aan degenen die jij hebt aangemoedigd. Welk gevoel geven die herinneringen je?

Een manier om je af te stemmen op jouw vuur is door in je verbeelding een handvol warm gouden licht te nemen en de warmte ervan echt in je handen te voelen. Plaats deze lichtbal met je handen in je hart. Voel de helende kracht ervan.

Licht als Leiding

Hoe leidt licht ons? In de fysieke wereld kunnen we de zon, de maan of zelfs de sterren gebruiken om ons de weg te wijzen, of we kunnen een kaars, een lamp of een fakkel gebruiken om ons te helpen zien. Spiritueel gezien wordt licht beschouwd als een innerlijke inspiratie.

In zijn Apologie schreef Robert Barclay: "Voor hen die het licht niet weerstaan, maar het ontvangen, wordt het een helende, zuivere en spirituele geboorte. Het brengt eenheid, rechtschapenheid, zuiverheid en alle andere zegeningen voort, die God welgevallig zijn."

Jezus sprak tot hen en zei: "Ik ben het licht van de wereld."

Johannes 8.12

Wat kunnen we gebruiken om ons te helpen uit de duisternis van twijfel, depressie of spirituele kilte te komen? Hoe kunnen we leren om het juiste te zien? (Het woord goeroe betekent letterlijk 'verdrijver van duisternis') Quakers zoeken het licht in de Stille Samenkomsten en in andere spirituele praktijken. Spirituele leringen geven licht in onze duisternis. Quakers vinden hulp in 'Quaker Geloven en Werken', inclusief 'Raadgevingen en Vragen' en in Bijbelteksten. Een van boeken deze ligt vaak op tafel tijdens de

bijeenkomsten van de Quaker groepen.

Ik nodig je uit om een kaars te zoeken en aan te steken. Mediteer op de vlam en laat het je bewustzijn vullen. Sluit dan je ogen en stel je voor dat de vlam in je brandt. Misschien heeft het zelfs al iets tegen je gezegd; geef het de tijd om tot je te spreken.

Je vlam zou bijvoorbeeld kunnen zeggen: 'Heb hoop en vrede. Liefde en leven branden in jou'. Laat dit licht schijnen in de wereld om je heen. Wat zegt jouw vlam tegen je?

Activiteiten

Om onze contacten te verdiepen kunnen we iemand in het licht houden met behulp van een kaars. Steek een kaars aan voor iemand aan wie je respect, dankbaarheid, vergeving of liefde wilt betuigen. Neem hier ruim de tijd voor. Of steek een kaars aan als je iemand in het licht wilt houden. Je kunt meer dan één kaars gebruiken voor meer dan één persoon.

Als je dit ritueel met een vriend of in een groep uitvoert, kun je je gedachten hardop uitspreken als je dat wilt. Noem de persoon bij naam, bijvoorbeeld: 'Ik steek deze kaars aan voor John', en zeg dan wat je over John wilt zeggen, bijvoorbeeld: 'Ik waardeer Johns vriendelijkheid en goede humeur. Mijn leven is rijker dankzij zijn gezelschap.' Deze oefening kan verrassend ontroerend zijn!

Laatste gedachten:

Het vermogen om te vergeven en de vergeving van anderen te aanvaarden, kan de toegangspoort zijn tot een nieuw begin.

Q.F.P. 22.74 Rosalind Priestman 1985.

Grijp elke gelegenheid aan om het leed van de getroffen en te verlichten en het geluk van de schepping te vergroten. ... om alle schatten die we bezitten om te zetten in universele liefde.

Q.F.P. 23.14 John Woolman 1763.

Persoonlijke reflectie:

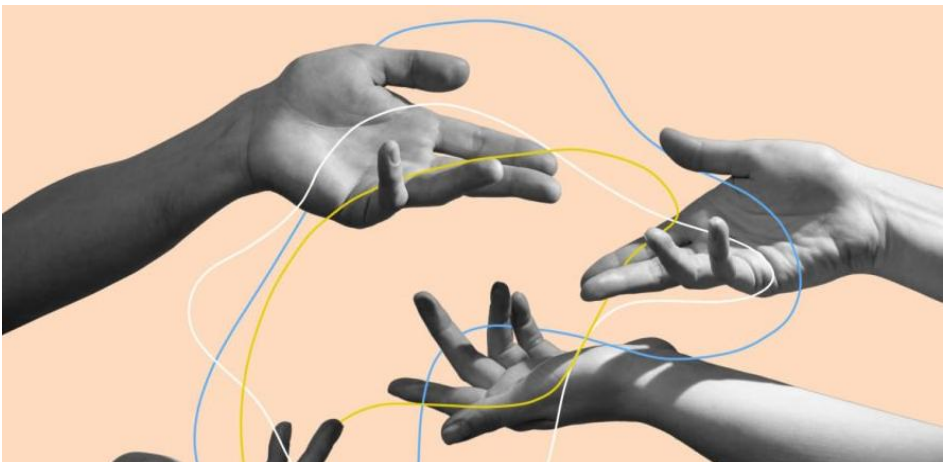
Ik voelde me bijna als een verloren zoon – terugkerend naar mijn plaatselijke Quaker- groep na een afwezigheid van drie decennia van spiritueel dwalen.

Zou ik iemand herkennen? Zou iemand zich mij herinneren? Er was eigenlijk niemand die ik al kende. Toch voelde de bijeenkomst hetzelfde aan als al die jaren ervoor: rustig en onvoorwaardelijk gastvrij. Het was alsof ik al die tijd niet weg was geweest. De Vrienden waren er nog steeds en zoals altijd, nog steeds vriendelijk en verwelkomend.

Ik merkte tijdens die eerste bijeenkomst na de pauze dat mijn ervaring van de verzamelde stilte dieper was dan voorheen, en dat bleef zo tijdens de daaropvolgende bijeenkomsten. Als mijn geest na een paar minuten tot rust kwam, bevond ik me stevast in een staat van vrede en vreugde, met een gevoel van warmte naar de andere vrienden die in de bijeenkomst zaten voor de eredienst. Ik kon nu zien hoe de Quaker-getuigenissen en -waarden voortkomen uit deze plaats van liefde en hoe het verlangen naar collectieve actie om het leed van de getroffen en te verlichten voortvloeit uit deze ervaring.

Lokale Quaker-bijeenkomsten, waaronder die van mij, dragen bij aan het kanaal van universele liefde, en andere vrienden en ik proberen ons steentje bij te dragen, of het nu gaat om het voeden van daklozen of het geven van geld en goederen aan goede doelen en voedselbanken. We proberen ons vergaderhuis ook zo te beheren dat het beschikbaar en gastvrij is voor de bredere gemeenschap in onze stad en omgeving.

Wat is er met jou gebeurd en jullie groep? Hoe draag jij je steentje bij aan het vergroten van het geluk van de schepping?

Een veganist biedt vele redenen voor hoop

Door Margaret Fisher (enigszins ingekort, red.) Zij is veganist en secretaris van de werkgroep 'Goede relatie met dieren' van de Baltimore Quakers.

Het vertrouwen dat ik ooit in de vooruitgang van de mensheid had, begon de afgelopen jaren af te brokkelen onder het gewicht van het ene milieurapport na het andere. Als iemand die enorm geniet van het observeren van insecten, was ik bijzonder geschokt door de omvang van hun achteruitgang. De voorspelbare gevolgen van onze collectieve aanvallen op het ecosysteem, in combinatie met de groei van de menselijke bevolking, hadden ons duidelijk op een kantelpunt gebracht. Studies toonden catastrofale afnames in de insectenpopulaties aan, evenals parallelle dalingen in het aantal zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën en vissen. Ondertussen zijn miljarden lijdende landbouwdieren ongewild instrumenten geworden van deze ramp. Mijn eigen gedachten en gesprekken werden beheerst door een gevoel van wanhoop.

Afgelopen december, toen het oude jaar ten einde liep, besloot ik dat ik de draad weer moest oppakken. Mijn opleiding aan de Friends-school had me het vage idee gegeven dat voornemens voor het nieuwe jaar misschien niet erg volgens Quaker ideeën waren, maar deze keer maakte ik een uitzondering. Ik besloot hoop een kans te geven. Ik weet dat van geloof, hoop en

liefde de grootste liefde is, maar mijn ervaring is dat hoop een voorwaarde is. Wanhoop leidt tot verlamming, en in dit geval is het een luxe die we ons niet kunnen veroorloven. Hoop koesteren sluit aan bij mijn levensfilosofie, die stelt dat het geheim van geluk is om te leren hoe je tegelijkertijd vreugdevol en ellendig kunt zijn! Daarom besloot ik dat hoop iets is dat het waard is om te cultiveren, en ik geef enkele van de vele redenen waarom we hoop zouden moeten koesteren met betrekking tot onze voedselkeuzes.

Het vermijden van dierlijke producten is ook cultureel steeds meer geaccepteerd. Er werd de geruststelling geboden dat een plantaardig dieet geen magere, tengerere mensen oplevert. The Economist riep 2019 uit tot het "Jaar van de Veganist". Om een vraag van een presentator van National Public Radio in januari te parafraseren: "We bestempelen dierenliefhebbers soms als lastig, maar wat als ze gelijk hebben? Wat als de veganisten eigenlijk gelijk hebben?" Stel je dat eens voor.

Hoewel mensen over het algemeen nog steeds even wreed en egoïstisch zijn als altijd, beginnen we te beseffen dat ons eigenbelang op het spel staat. Of we nu wel of niet de intrinsieke waarde van andere soorten erkennen, we kunnen het belang van "ecosysteemdiensten" niet ontkennen. Dit zijn de functies van de natuurlijke omgeving waarvan ons leven afhankelijk is. We hebben zuurstof en voedsel nodig, maar de veehouderij is de belangrijkste oorzaak van ontbossing in het Amazonegebied en verbruikt te veel land, terwijl ze ook enorm bijdraagt aan habitatverlies, het gebruik van pesticiden en de stijgende temperaturen die verantwoordelijk zijn voor de afname van insecten die bloemen bestuiven. We hebben onderdak en veiligheid nodig, maar de veehouderij is ook een van de belangrijkste oorzaken van de klimaatverandering die de leefgebieden van honderden miljoenen mensen bedreigt en bijdraagt aan voedselonzeekerheid en de verdrijving van hele bevolkingsgroepen. We leggen de verbanden misschien nog niet, maar veel mensen maken zich voldoende zorgen om klaar te zijn voor verandering, zelfs als ze nog niet weten wat er nodig is. Sterker nog, actieve verzwijging door degenen wier belangen worden bedreigd, kan ons ervan weerhouden wel verbanden te leggen.

Als 60 procent van de mensheid in 50 jaar zou verdwijnen, zou dat onze aandacht trekken. In onze zelfzucht hebben we hetzelfde percentage van onze mede-gewervelden verwijderd zonder het nauwelijks te merken, en we werken er hard aan om de rest te elimineren. Onze voorliefde voor vlees draagt in grote mate bij aan die verdringing. Hoe kunnen we onze vredeswoorden rijmen met onze dagelijkse deelname aan gewelddadige daden? Stap voor stap verliezen Quakers de remmingen die veganisme tot een taboeonderwerp in Quaker-kringen hebben gemaakt. Een voorbeeld uit mijn

eigen ervaring: een groep Quakers van de Baltimore Yearly Meeting (BYM) kwam in 2014 bijeen om na te denken over en te discussiëren over onze voedselkeuzes. Sindsdien hebben leden van de groep feesten om veganistische gerechten te proeven georganiseerd, verschillende workshops gegeven, gesprekken en gebedsdiensten geleid tijdens ongeveer 30-maandelijksse bijeenkomsten, tentoonstellingen ingericht tijdens de jaarlijkse bijeenkomsten, korte video's gemaakt voor onze webpagina op de BYM-website en een Pendle Hill-brochure geschreven: 'Enlarging Our Circle of Love' (Onze Cirkel van Liefde Vergroten). Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst in augustus 2018 stemde de aanwezigen unaniem in met de volgende verklaring: In het belang van de vrede en met een diepe zorg voor de levende wereld, moedigt de Baltimore Quakers aan om te bespreken hoe ze hun liefde en mededogen kunnen uitbreiden naar dieren en om rekening te houden met hun welzijn bij het maken van voedselkeuzes.

Zelfs dit ogenschijnlijk onschuldige moment veroorzaakte enige onrust. Waren we ontrouw aan onze familieleden die vlees eten, en arrogant door te suggereren dat we misschien iets geleerd hebben wat zij niet wisten? Zou praten over het lijden van koeien en kippen vrienden die hun brood verdienen met het fokken van dieren, kunnen beledigen? Zou ons ledenaantal afnemen als we suggereren dat het eten van dieren en het gebruik van dierlijke producten een morele kwestie is? Zou een aanbeveling om rekening te houden met het welzijn van dieren leiden tot een verplichting om er daadwerkelijk iets aan te doen?

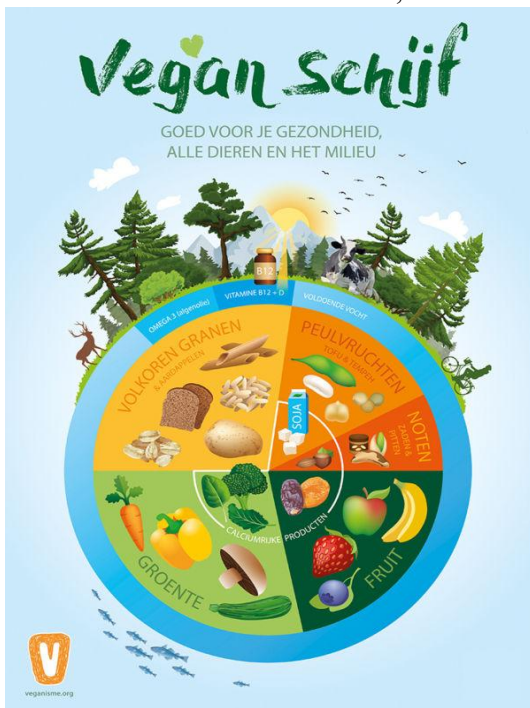

Uiteindelijk maakten deze zorgen plaats voor onze liefde en ons vertrouwen in elkaar. We zetten ons in om samen de waarheid te zoeken en elkaar te helpen om het beste uit onszelf te halen. We werken aan vrede, niet door conflicten te verbergen, maar door de oorsprong ervan te onderzoeken. Ik geloof dat Quakers rijp zijn om de vreugde te ontdekken van bevrijding van de maatschappelijke programmering die schadelijke eetgewoonten in stand houdt. We vinden het niet erg om het voortouw te nemen in sociale rechtvaardigheidsbewegingen. Speciësisme is de term voor het verschijnsel van discriminatie door de mens, als soort, van andere diersoorten. We zijn ons bewust van de verbanden tussen de verschillende vormen van discriminatie, zoals leeftijdsdiscriminatie, racisme, seksisme, homofobie en

speciësisme. Dit zijn allemaal manieren om de 'ander' te objectiveren, te kleineren en te domineren. We geloven in voortdurende openbaring en zijn bereid te erkennen dat we mogelijk onbewuste vooroordelen hebben geassimileerd die herziening behoeven. We hebben een traditie van openlijk spreken en laten ons niet intimideren wanneer de grote landbouwbedrijven mensen aanklagen omdat ze simpelweg praten over de risico's van vleesconsumptie, of wanneer het illegaal wordt om de gruweldaden te filmen die dagelijks plaatsvinden in de bio-industrie. We grijpen elke kans aan om een positief verschil te maken in ons persoonlijke leven, en wat is er nu bemoeidiger dan de wetenschap dat we met elke maaltijd ons deel – niet meer – consumeren en letterlijk het leven van minstens één medemens redden? We hebben veel mogelijkheden om ons leven te laten spreken, maar weinig die zo'n direct en onmiddellijk voordeel opleveren.

Uit mijn gesprekken met Quakers heb ik begrepen dat onze getuigenissen en waarden in harmonie zijn met een ruimere interpretatie van "de grootste van deze is de liefde", een interpretatie die verder reikt dan liefde voor onze eigen soort en de rest van de levende wereld omvat. De meeste Quakers onderschrijven een wereldbeeld waarin liefde en mededogen een vooraanstaande rol zouden moeten spelen in de inrichting van onze samenleving. Wanneer we geconfronteerd worden met het lijden van anderen, willen we dat lijden verlichten. We verafschuwen nutteloze wreedheid. Is het, wanneer er vriendelijkere alternatieven zijn, niet wreed én nutteloos om het leven van een worstelend dier niet te vernietigen? Zullen we doorgaan met doden om welke reden dan ook, behalve in geval van absolute noodzaak? Ik hoop van niet. Ons menselijk vermogen om dingen in hokjes te zetten, maakt ons ongevoelig, maar ons verlangen om bewust te leven zet ons ertoe aan om te handelen vanuit onze betere natuur.

Quakers hebben een negatieve kijk op het idee dat "macht recht maakt". We kunnen echter wel verleid worden door een doel dat rechtvaardig lijkt te bieden.

Quakerwaarden over vlees en zuivel

Door Sytse Tjallingii

Minder vlees en zuivel past bij onze Quakerwaarden: Vrede, Rechtvaardigheid, Eenvoud, Duurzaamheid (zorg voor de aarde en de schepping), Integriteit (waarachtigheid, eerlijkheid), Gelijkwaardigheid (iedereen heeft “dat van God” in zich)

Vrede: Er is geweld op grote schaal tegen dieren in de industriële veehouderij. Er is op grote schaal vrijheidsberoving, door kleine hokken en massaal fokken. Met de ruimte voor elk dier wordt geen enkel rekening gehouden met het natuurlijke gedrag van elk dier.

Rechtvaardigheid: Er is geen verhouding tussen de machthebbers (de bioindustrie) en de dieren die we houden voor vlees en zuivel.

Eenvoudig leven:

Voor vlees en zuivel moeten veel gewassen verbouwd worden om die dieren te voeden. Dat is kostbaar en verspillend wat betreft land- en watergebruik. Rechtstreeks knollen, granen, peulvruchten, fruit en groenten eten bespaart dus heel veel! (factor 1: 8).

hond en varken, gelijke rechten?

Integriteit: We kijken met de delfde compassie naar onze honden en katten als naar al die dieren in de vlees en zuivelindustrie. We hebben een grote verantwoordelijkheid om er voor te zorgen dat de beperkte hulpbronnen van onze eindige planeet ook voor alle wereldbewoners gebruikt worden. Door de verspilling van grondstoffen vanwege de vlees en zuivelproductie kan dat nu helemaal niet. Miljoenen mensen (naar schatting meer dan 700 miljoen) lijden honger. Integriteit houdt ook in dat we voor andere soorten moeten

zorgen, naast de onze. Er leven nu meer dan 8,3 miljard mensen op aarde. Vooral in het rijke westen kiezen er steeds meer mensen ervoor om, wanneer hun inkomen het toelaat, eieren, zuivel, vlees en andere dierlijke producten te consumeren.

Duurzaamheid: De vlees- en zuivelindustrie is niet duurzaam op wereldniveau door het effect op het klimaat van wege de hoge broeikasgasemissies (14,5% wereldwijd). Nederland draagt een onevenredig groot deel hieraan bij. Er is een grote vervuiling door de uitstoot van stikstof (distikstofmonooxide), enorm land- en watergebruik, ontbossing en biodiversiteitsverlies. Klimaatrampen, hitte, droogte, tropische stormen, tornado's, overstromingen, worden steeds erger en nemen in aantal toe, door de opwarming van de aarde.

Gelijkwaardigheid

Mens en dier zijn niet gelijk maar hun waarde is wel gelijk. Dit is op geen enkele manier in de bio- en zuivelindustrie vanwege vrijheidsberoving en

het op jonge leeftijd doden van miljoenen dieren. Dit komt voort uit de enorme aantallen dieren die wij goedkoop kunnen opeten. Dit gebeurt ook in de zuivelindustrie waar in Nederland een miljoen vleeskalveren worden gehouden. Elk kalf wordt bij de moeder melkkoe meteen na de geboorte weggehaald. Waar is de compassie voor alle levende wezens? En wat is de praktische toepassing van de getuigenis van gelijkheid naar andere soorten dan de onze?

Diervriendelijkheid ook voor een moederkip

Dieper geloven, minder vlees en zuivel

Door de redactie

Enkele citaten van Quakers over de keuze om minder of helemaal geen vlees en ook geen zuivel te eten.

De Quakers koesteren al sinds het ontstaan in de 17e eeuw een diepgewortelde zorg voor dieren. Hun oprichter, George Fox, veroordeelde de jacht en de valkenjacht. George Fox had al een tedere houding tegenover dieren,

George Fox. (1624 - 1691)

“Hij is de levende God, die de aarde met gras en kruiden bekleedt, de bomen doet groeien en vrucht voortbrengen tot voedsel voor u; die de vissen in de zee doet ademen en leven. Hij doet de vogels in de lucht zich vermenigvuldigen en maakt dat het hert en de hinde, de schepselen en al het vee jongen voortbrengen, waardoor zij u tot voedsel kunnen zijn. (...) Hij is de levende God, die u adem, leven en kracht geeft, en u beesten en vee geeft waardoor u gevoed en gekleed kunt worden.”

Hier laat George Fox zien dat hij dieren nog wel als voedsel ziet. Latere Quakers waren radicaler:

Anthony Benezet (1713–1784)

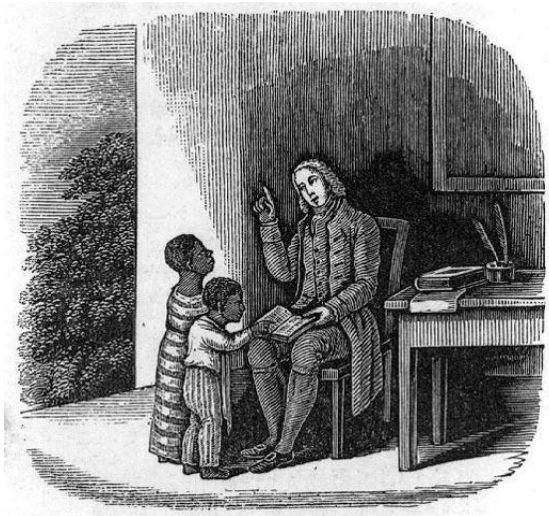
“Ik heb een soort verbond van vriendschap en vrede gevormd met de dierenwereld.”

Toen hem kip werd aangeboden voor het eten, zei hij:

“Wat, wilt u dat ik mijn buren eet?”

John Woolman (1720 – 1772)

'Zeggen dat we God liefhebben en tegelijkertijd wreed zijn voor het kleinste schepsel, is een contradictie op zich'.

Anthony Benezet

Ik geloof dat waar de liefde van God volmaakt is en de ware geest van goed bestuur nauwlettend in de gaten wordt gehouden, er tederheid naar alle schepselen zal ontstaan en er in ons zorg zal bestaan dat we de zoetheid van het leven in de dierenwereld, die de Grote Schepper voor hen onder ons bestuur voor ogen heeft, niet verminderen.

Joshua Evans (1731 – 1798)

“Ik beschouwde dat leven zoet is in alle schepselen, en het wegnemen daarvan werd voor mij een zeer tedere zaak. (...) Mijn geest was vaak gebogen in diepe eerbied voor de Allerhoogste, bedekt met gevoelens van nederigheid en tederheid, (...) en het werd mij geopenbaard dat ik niet langer zou moeten deelnemen aan iets dat leven had.” Hij was nog radicaler vegetariër dan John Woolman.

Benjamin Lay (1682 – 1759):

Hij is de beste radicale veganistische Quaker-abolitionist met een bochel in de 18e eeuw. Een radicale Quaker die slavernij, dierenuitbuiting en consumptiegedrag als één moreel geheel zag: geen slavenproducten, geen dierenleed, eenvoudig leven.

Quaker Vegan Witness

Het Quaker Veganistisch Getuigenis:
Veel Quakers zijn al veganist, en we willen vegetariërs en omnivoren aanmoedigen om een stap verder te

gaan en veganistisch te worden, waarbij alle dierlijke producten worden afgewezen vanwege de inherente schade die intensieve veehouderij aan dieren toebrengt. Een meer plantaardige levensstijl beschermt onze planeet en viert de rijkdom aan omgevingen, biodiversiteit en ecosystemen.

(<https://qvw.org.uk>)

Deze uitspraken tonen aan dat het veganisme voortkomt uit een diep Quaker-gevoel van gelijkheid en tederheid tegenover alle leven, gekoppeld aan het afschaffen van de slavernij en geen uitbuiting van schepselen, mens of dier.

Quakers reageren op de inzet van ICE in de Twin Cities

Bron: Friends Journal 12 februari 2026, Door Sharlee DiMenichi (ingekort red.)

Rechts: Geestelijken en activisten vormen een protestlinie buiten het vliegveld van Minneapolis-St. Paul op 23 januari 2026.

Quakers in diverse Amerikaanse steden bereiden zich voor om hun immigrantenburen te beschermen. In de Twin Cities hebben ze gereageerd op de inzet van meer dan 3.000 federale agenten in het gebied als onderdeel van Operatie Metro Surge. Immigration and Customs Enforcement (ICE) en Customs and Border Protection (CBP) begonnen in december 2025 met als doel het arresteren en deporteren van illegale immigranten.

Federale agenten hebben op 24 januari de 37-jarige Alex Pretti, een Amerikaanse verpleegkundige op de intensive care, dodelijk neergeschoten terwijl andere agenten hem op de grond in bedwang hielden. (The New York Times). De schietpartij vond plaats in Minneapolis nadat Pretti een andere demonstrant probeerde te helpen die door federale agenten tegen de grond was geduwd. Jesús Ochoa, een agent van de grenspatrouille, en Raymundo Gutierrez, een douanebeambte, vuurden schoten af op Pretti, aldus ProPublica.

Een agent van ICE schoot Renée Good, een 37-jarige dichteres en moeder van drie kinderen, een Amerikaanse staatsburger, op 7 januari in Minneapolis dodelijk neer. De ICE-agent die haar doodschoot was Jonathan Ross, meldt WBUR.

Op 23 januari protesteerden leden van Twin Cities Meeting op de internationale luchthaven van Minneapolis-St. Paul om luchtvaartmaatschappijen op te roepen te stoppen met het vervoeren van gedetineerden die mogelijk worden uitgezet. (Zie foto hierboven). Ook in de rest van het land reageren Vrienden op daadwerkelijke en mogelijke activiteiten van ICE in hun steden. Quakers in de Twin Cities hebben gereageerd op de schietpartijen door samen te werken met andere geloofsgroepen en buurtbewoners om publiekelijk te protesteren, immigranten praktisch te helpen, serenades te zingen voor internationale burens die bang zijn om hun huis te verlaten, waarschuwingen te fluiten voor immigratieambtenaren in de buurt, het publiek voor te lichten over hun wettelijke rechten en interacties tussen agenten en immigranten te filmen.

Twee leden van de Twin Cities Meeting, tijdens het protest op de luchthaven, met borden waarop stond: "Wij zijn Minnesota, wij beschermen onze burens."

Quakers en andere inwoners van de Twin Cities beschermen immigranten door deel te nemen aan schoolpatrouilles, als lokale hulpverleners op te treden en als constitutioneel waarnemers te fungeren, legde Laszlo Jentes uit. Een lokale Quaker begeleidt immigrantenkinderen van en naar school. Waarnemers houden toezicht op de Constitutie om ervoor te zorgen dat federale agenten de rechten van gedetineerde immigranten respecteren. "We willen dat onze burens veilig zijn," zei Jentes. Via Quaker Voluntary Service werkt Jentes in het communicatieteam van COPAL (Comunidades Organizando el Poder y la Acción Latina), waar hij informatiemateriaal ontwikkelt over de beschikbare hulp voor immigranten. Het Immigrant Defense Network, een samenwerkingsverband van non-profitorganisaties, biedt bijvoorbeeld voedselhulp, hygiëneproducten, luiers, babyvoeding, huurondersteuning en juridische bijstand aan honderden gezinnen die hulp zoeken. Een van de belangrijkste doelen van het netwerk is

om immigranten te helpen een huisuitzetting te voorkomen.

Voorheen woonden er immigranten in het kerkgebouw, maar die zijn inmiddels verhuisd, aldus Lewis.

Louisville Meeting steunt financieel organisaties die opkomen voor de rechten van immigranten. Tijdens de regiobijeenkomst werd een educatieve sessie over immigrantenrechten georganiseerd. De vergadering steunt ook individuen die zich inzetten voor immigranten en neemt relevante informatie op in de nieuwsbrief en tijdens aankondigingen aan het begin van de vergadering.

De negenjarige dochter van Greg Woods, een Quaker en inwoner van Minneapolis, gaat naar een school waar de helft van haar klasgenoten thuis Spaans als moedertaal spreekt. "Ik zie ICE-agenten als ik mijn dochter

massaprotest tegen het gewelddadig optreden van ICE

naar school breng", zegt Woods, die als consultant werkt voor Beacon Hill Friends House in Boston, Massachusetts. De leerlingen van die school verkopen speelgoed en gebreide creaties om geld in te zamelen voor de kosten van levensonderhoud van de ouders van klasgenoten die niet kunnen werken vanwege de acties van ICE. In sommige gevallen zijn de werkplekken van de ouders gesloten omdat de dreiging van ICE-activiteiten heeft geleid tot een daling van de omzet. In andere gevallen kunnen ouders niet naar hun werk gaan omdat ze bang zijn gearresteerd te worden door ICE. Eind januari hadden de leerlingen \$150 ingezameld.

Quakers in andere delen van het land mobiliseren zich om immigranten te steunen die mogelijk door ICE gearresteerd worden.

"Dit is maar een druppel op een gloeiende plaat, maar het is iets. Het is een manier waarop we kunnen helpen in het huidige klimaat," zei Goslee.

Verklaring van Sabeel over Palestina

Oecumenisch Centrum voor Bevrijdingstheologie, Jeruzalem, maart 2026

Kairos Sabeel Nederland wil luisteren naar oproepen van Palestijnen en van met name Palestijnse christenen om met geweldloze middelen bij te dragen aan het tot stand komen van rechtvaardige vrede tussen Israël en de Palestijnen, het gesprek daarover te voeren, de gangbare (theologische) opvattingen ter discussie te stellen en handelingsperspectieven aan te reiken.

“Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen... geen volk zal het zwaard tegen een ander volk opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren.” - Jesaja 2:4

Wij, het Sabeel Oecumenisch Centrum voor Bevrijdingstheologie, spreken vanuit Jeruzalem, een stad die al generaties lang bezetting en de oorlogsmachine kent. Wij spreken als Palestijnse christenen die onvoorwaardelijk geloven dat geweld nooit een oplossing is. Het internationaal recht, hoewel onvolmaakt, blijft het enige kader dat de mensheid heeft gecreëerd om de zwakken te beschermen tegen de sterken. Wij streven naar regeringen die het handhaven als een verbond, niet als een gemak.

Schildering op de scheidingsmuur in Bethlehem

Wij koesteren geen illusies over de wereld waarin we leven: een tijdperk van machtsbeluste, corrupte leiders die regeren door haat en angst te zaaien, of het nu in Teheran, Tel Aviv, Washington, Riyad, Ramallah of elders is. Wij geven deze verklaring uit waarin we de illegale en vermijdbare oorlog van de Verenigde Staten en Israël tegen Iran veroordelen en de volkeren van deze regio en de wereld oproepen tot een hoger doel.

Als Sabeel benoemen we de volgende feiten:

1. Een verbroken verbond. Slechts enkele uren voordat de bommen op 28 februari 2026 vielen, kondigde de Omaanse minister van Buitenlandse Zaken

Jeruzalem met de Alaqa moskee

een doorbraak aan: Iran had ermee ingestemd volledige IAEA-verificatie te accepteren en nooit verrijkt uranium op te slaan. Vrede leek binnen handbereik. De aanvallen vonden desondanks plaats. Dit is geen strategie. Het is de opzettelijke vernietiging van diplomatie. We noemen het bij de naam: een moreel falen van historische proporties.

2. Een illegale oorlog. De aanvallen schonden het VN-Handvest, dat geweld tegen een andere staat verbiedt zonder toestemming van de Veiligheidsraad of daadwerkelijke zelfverdediging. Iran viel geen van beide staten aan. Ook in de VS ontbrak de goedkeuring van het Congres voor de oorlog. De wetten die de zwakkeren beschermen, moeten voor iedereen gelijkelijk gelden. Wanneer grote mogendheden zichzelf vrijstellen van de wet, is de boodschap aan elke aspirant-onderdrukker duidelijk: macht is de enige wet die telt. Wij verwerpen dit met elke vezel van ons geloof.

3. Het beeld van God ontheiligd. Kinderen gedood bij aanvallen op scholen. Patiënten gedood in ziekenhuizen. Elk uitgedoofd leven is een ontheiliging van het imago Dei. Palestijnse christenen hoeven niet te horen wat het betekent om kinderen onder het puin te zien liggen, want wij hebben het in Gaza

meegemaakt. Elke ideologie of theologie die Gods goddelijke aanwezigheid in de hele levende schepping ontkent, moet worden bestreden en uitgeroeid.

4. Oorlog als winstbejag. Bevrijdingstheologie vereist dat we ons afvragen wie er baat bij heeft. De eerste 100 uur oorlog kostten naar schatting 3,7 miljard dollar. De aandelen van wapenfabrikanten stegen. De olieprijs schoot omhoog tot boven de 100 dollar per vat, wat verwoestend was voor de armste landen ter wereld die geen stemrecht hadden in dit conflict. De armen betalen met bloed en brood, terwijl de rijken hun winst tellen. We hekelen deze structurele zonde van het kolonialisme, die economieën heeft gecreëerd die gebaseerd zijn op uitbuiting en de gecreëerde dood van het mondiale Zuiden.

5. Een geschiedenis van catastrofes. Irak in 2003 werd verkocht als een bevrijdingsoorlog, maar vernietigde een van 's werelds oudste christelijke gemeenschappen en reduceerde de bevolking van 1,5 miljoen tot minder dan 300.000. De Iraanse revolutie zelf was deels een reactie op de door de CIA gesteunde staatsgreep van 1953. De kiemen van westerse militaire interventie in deze regio hebben met afschuwelijke consistentie chaos, extremisme en de uitroeiing van de oudste gemeenschappen voortgebracht. Wij zijn het meest blijvende gevolg van dat patroon. Je kunt geen stabiel Midden-Oosten bereiken door te bombarderen.

6. De uitgeholde kerk. Elke grote westerse militaire interventie is gevolgd door de vervolging van christenen in het Midden-Oosten. Wanneer staten instorten, vult extremisme het vacuüm, waarbij minderheden de eerste prijs betalen. Westerse christenen die bidden voor presidenten die deze oorlogen beginnen, moeten zich realiseren waar ze voor bidden: de vernietiging van hun eigen zusters en broeders in het land waar Jezus wandelde. De kerk hier heeft het Westen nodig om te luisteren, te stoppen en, zoals Kairos Palestine verklaarde, "de theologieën die oorlog, bezetting en onrecht ondersteunen te herzien."

7. Twee theologieën. Deze oorlog onthult een botsing op het diepste niveau tussen een theologie van overheersing, gemodelleerd naar koloniale macht, en een Palestijnse bevrijdingstheologie die geworteld is in de Lijdende Dienaar en gemodelleerd naar een Christus die door het rijk is geëxecuteerd. Saabeel staat aan de kant van het kruis, niet aan de kant van de raket. We roepen elke kerk die zwijgzaam is gebleven op om te vragen: "Welke theologie beoefent u?"

Daarom doen we de volgende oproep tot actie:

We mogen niet in wanhoop eindigen. Sabeel betekent "een waterbron." Bronnen stoppen niet met stromen omdat de woestijn uitgestrekt is. We hebben de apartheid zien vallen. We hebben dictaturen zien instorten toen het volk weigerde bang te zijn. Wij geloven dat de boog van de geschiedenis zich opnieuw zal buigen naar rechtvaardigheid, omdat het gewone mensen zijn, en niet legers, die dat doen.

Aan de volkeren van deze regio – Iraniërs, Palestijnen, Israëliërs, Libanezen, Syriërs, Jordaniërs, Irakezen, Saoedi's, Koeweiters, Omanen, Jemenieten, Bahreini's, Egyptenaren – wij, die burens zijn, moeten ons verenigen in solidariteit.

honger in Gaza door bombardementen

Onze conflicten dienen ons niet. Ze dienen de wapenhandelaars en corrupte leiders die externe vijanden nodig hebben om hun macht te rechtvaardigen. Wanneer we vechten, geven we de hebzuchtigen hun markten en de tirannen hun mandaat. Wanneer we elkaars menselijkheid zien, ontnemen we hun hun macht.

Aan burgers met een stemrecht: gebruik uw stem. Stem op leiders met visie en integriteit. Ontkracht de moreel corrupte met uw stem en door te weigeren bang te zijn.

Aan de kerk wereldwijd: spreek de waarheid tegen de machthebbers. De profeten zwegen niet. Jezus zweeg niet. Wij zouden dat ook niet moeten doen.

Rechtvaardigheid zal komen. We zullen niet stoppen met werken, bidden en spreken totdat we die bereiken.

Sabeel is een oecumenische, vanuit de basis opgezette bevrijdingstheologische beweging onder Palestijnse christenen, die zich inzet voor rechtvaardigheid, vrede, geweldloosheid, bevrijding en verzoening. In het Arabisch betekent Sabeel "de weg" en "een waterbron".

De onrechtmatige detentie van Yrii Sjeliazjenko

door de Oekraïense politie en militaire autoriteiten

De ondertekenende organisaties zijn geschokt door de detentie en vrijheidsberoving van mensenrechtenverdediger Joeri Sjeliazjenko, vandaag, 19 maart, door de Oekraïense autoriteiten in Kiev. Dit gebeurt slechts enkele weken na een gezamenlijke oproep aan de autoriteiten om af te zien van dergelijke vervolgingen van gewetensbezwaarden en de voortdurende vervolging van de heer Sjeliazjenko te staken. Volgens de beschikbare informatie werd de heer Sjeliazjenko gearresteerd door agenten van de politie van het district Pechersk in Kiev zonder deugdelijke wettelijke grondslag en zonder naleving van de procedurele waarborgen die de Oekraïense wet vereist. Er zijn met name aanwijzingen dat:

- er geen detentieprotocol was opgesteld;
- er geen duidelijke wettelijke gronden voor de vrijheidsberoving waren;
- de toegang tot rechtsbijstand werd belemmerd;
- het contact met het Oekraïense staatsbureau voor onderzoek werd belemmerd;
- Hij werd, of zou worden, overgebracht naar een Territoriaal Centrum voor Werving en Sociale Ondersteuning (TCC) zonder de juiste juridische procedure.

Wij merken op dat de betrokkenheid van het TCC de verantwoordelijkheid

URGENT

Unlawful detention of **Yurii Sheliazhenko**
by the Ukrainian police and military
authorities

Yurii Sheliazhenko is a conscientious objector, pacifist and human rights defender.

We are shocked by his detention, without legal procedure or access to legal counsel, and the indications that he is led to forced conscription; all grave human rights violations.

Join our call for his
immediate release!

van de wetshandhavers voor de initiële vrijheidsberoving niet uitsluit. Deze acties kunnen een schending vormen van de Grondwet van Oekraïne en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in het bijzonder artikel 5 (recht op vrijheid en veiligheid), en artikel 9 van het Internationaal Verdrag over Burgerlijke en Politieke Rechten (ICVPR).

Yurii Sheliazhenko is een bekende gewetensbezwaarde, die zich sinds 1998 publiekelijk als zodanig heeft verklaard, een pacifist en een mensenrechtenverdediger. Hij is ook academicus, uitvoerend secretaris van de Oekraïense Pacifistische Beweging (lidorganisatie van War Resisters International), directeur van het Instituut voor Vrede en Recht in Oekraïne en bestuurslid van het Europees Bureau voor Gewetensbezwaren en van World Beyond War.

Tragisch genoeg heeft hij eerder bericht over de wrede praktijken van "busificatie", gedwongen dienstplicht en verplichte militaire registratie in Oekraïne, die in sommige gevallen zelfs hebben geleid tot martelingen en doden in militaire rekruteringscentra.

Wij veroordelen al deze acties ten zeerste als ernstige mensenrechtenschendingen die geen plaats hebben in democratische landen.

Wij dringen er bij de Oekraïense autoriteiten op aan om Joeri Sjeliazjenko onmiddellijk vrij te laten en alle procedures van gedwongen dienstplicht te staken.

Wij herinneren eraan dat zijn zaak eerder is opgenomen in een mededeling van de mandaten van de speciale rapporteur voor het recht op vrijheid van vreedzame vergadering en vereniging, de speciale rapporteur voor minderheden en de speciale rapporteur voor vrijheid van godsdienst of overtuiging. De zaak van de heer Sjeliazjenko, de mededeling van de speciale rapporteurs en de reactie van de Oekraïense autoriteiten werden ook door het OHCHR onder de aandacht gebracht in zijn rapport over gewetensbezwaren tegen militaire dienst, en met name in het hoofdstuk getiteld "Onthoud u van het onnodig beperken van de mensenrechten van degenen die de rechten van gewetensbezwaarden vertegenwoordigen of verdedigen". Zijn zaak is ook aan bod gekomen in het jaarverslag 2023/2024 van Amnesty International.

Wij herhalen onze oproep aan de internationale gemeenschap om alle nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat mensenrechtenverdedigers en vredesactivisten niet strafrechtelijk worden vervolgd voor hun inzet voor

vrede en geweldloosheid; bovendien dat het recht op gewetensbezwaar volledig wordt nageleefd in overeenstemming met internationale normen en dat gewetensbezwaarden de nodige bescherming tegen vervolging in hun land van herkomst krijgen, inclusief asiel.

Connection e.V. (Internationale Arbeit zu Kriegsdienstverweigerung und Desertion)

Europees Bureau voor Gewetensbezwaar
International Fellowship for Reconciliation

War Resisters' International

Op Zaterdag 21 maart, om 16.45 schreef Yurii het volgende bericht.

‘Beste Vrienden

Ik schrijf dit huilend en uitgeput, met blauwe plekken op mijn handen. Momenteel ben ik vrij, maar ik weet niet hoelang dat duurt. Ik moet dringend mijn simkaart terugkrijgen en ik loop het risico onderweg weer willekeurig aangehouden te worden. Hier volgt een korte samenvatting van wat er is gebeurd - ik hoop later een uitgebreider verslag te kunnen schrijven en iets te kunnen vertellen na onze gebruikelijke online zondagsdienst, die hopelijk gewoon door kan gaan.’

Hij beschrijft uitgebreid hoe hij ernstig gemarteld is en onwettig behandeld.

Verse groenten naar Gaza brengen tijdens de Ramadan

Bron: door Serena AFSC (Amerikaanse Quaker Hulp Organisatie), 11 maart 2026

Dankzij steun van mensen zoals u, hebben Palestijnen in Gaza verse, lokaal geteelde groenten om de heilige maand te vieren.

Terwijl Palestijnen in Gaza de heilige maand Ramadan vieren, hebben AFSC en vrijwilligers pakketten met verse groenten uitgedeeld aan ontheemde gezinnen.

Elk pakket bevatte courgettes, tomaten, wortelen, avocado's, aardappelen en andere groenten. Veel van deze producten werden verbouwd door lokale boeren die landbouwsteun van AFSC ontvingen.

Voor moslims wereldwijd is Ramadan een tijd van vasten, bezinning en saamhorigheid. Het gezamenlijk verbreken van het vasten bij zonsondergang heeft een diepe spirituele betekenis. We wilden ervoor zorgen dat ontheemde Palestijnen dit in waardigheid konden doen. Ervoor zorgen dat mensen toegang hebben tot vers, voedzaam voedsel is onderdeel van die inspanning.

Tegen alle verwachtingen in heroveren boeren in Gaza hun land. Met steun van AFSC keren boeren in Gaza terug naar hun land en

verbouwen ze voedsel voor hun gemeenschappen.

Medewerkers van AFSC ontmoeten een boer in Gaza, waar we landbouwsteun bieden om boeren te helpen hun land weer op te bouwen en voedsel te verbouwen voor hun gemeenschappen.

Mijn grootouders vertelden ooit over het land dat ze verloren toen ze in 1948, samen met honderduizenden andere Palestijnen, werden verdreven. Nu hoor ik diezelfde verhalen van anderen – alleen beleef ik ze nu zelf en leg ik ze vast.

Tijdens een recent veldbezoek aan Gaza stond ik bij boeren in Deir al-Balah

die iets buitengewoons doen: leven zaaien na twee jaar genocide. Ze ontvangen steun van het noodprogramma voor landbouwhulp van AFSC, dat in juli van start ging en nog steeds loopt.

Ons team helpt momenteel 19 boeren met het herstellen van wat is verwoest – door hen te voorzien van meststoffen, zaailingen en bestrijdingsmiddelen, en door beschadigde gronden en kassen te herstellen. De groenten die ze verbouwen zijn onder andere tomaten, komkommers, aubergines, paprika's en courgettes. Na de oogst zal een groot deel van de producten worden verdeeld onder ontheemde gezinnen en gaarkeukens, om zo gemeenschappen die nog steeds met hongersnood te kampen hebben, te helpen in leven te houden.

Via onze landbouwhulp voorziet AFSC boeren van meststoffen, zaailingen, bestrijdingsmiddelen en herstelt het beschadigde gronden en kassen.

Tijdens ons bezoek aan de lokale boeren waren we getuige van zowel een onwrikbare verbondenheid met het land die geen bulldozer kan breken – als een hartverscheurend verdriet dat nooit verdwijnt. Veel van deze boeren hebben de afgelopen twee jaar talloze keren gezien hoe hun land werd gestolen, verbrand en met de grond gelijk gemaakt. Toch keren ze terug. Ze zaaien opnieuw. Ze weigeren hun band met het land te laten verbreken – zelfs nu veel andere boeren nog steeds geen toegang hebben tot hun eigen velden.

Deze inspanningen gaan niet alleen over productie. Ze gaan over het beschermen van de wortels van het leven in Gaza, het geven van boeren de

kracht om zich te verzetten tegen vernietiging en hun recht op het land terug te eisen.

Gemeenschappen in stand houden onder blokkade

Hoewel begin oktober een staakt-het-vuren werd aangekondigd, blijft Israël de toegang van humanitaire hulp tot Gaza ernstig beperken. De afgelopen twee jaar heeft AFSC voedselpakketten, warme maaltijden en andere levensreddende hulp verstrekt aan meer dan 1 miljoen ontheemde Palestijnen.

Ons vermogen om voedsel en andere benodigdheden lokaal te verkrijgen is cruciaal geweest voor onze inspanningen.

De steun van AFSC aan lokale boeren blijft even belangrijk als altijd. Sinds juli heeft ons team meer dan 2.500 groentepakketten – rechtstreeks afkomstig van boeren in Gaza – uitgedeeld aan ontheemde gezinnen, waarmee meer dan 18.000 mensen zijn bereikt.

Het getuigt van de kracht en vastberadenheid van Palestijnse boeren dat ze erin geslaagd zijn om tijdens deze genocide überhaupt iets te verbouwen. Een groot deel van de landbouwgrond in Gaza is verwoest of ontoegankelijk. Boeren kampen met een nijpend tekort aan zaad, water, brandstof en apparatuur. Degenen die hun velden blijven bewerken, doen dat met opmerkelijke veerkracht – een belichaming van de onwankelbare geest van Palestijnen die elkaar blijven steunen ondanks het overweldigende geweld.

De landbouwsteun van AFSC maakt deel uit van onze lange termijn verbintenis met de Palestijnen. Hoewel directe humanitaire hulp urgent blijft, helpt de steun aan boeren gemeenschappen om te bouwen aan een toekomst die verder gaat dan alleen overleven.

Toen ik in die velden in Deir al-Balah stond en boeren zag die zaailingen verzorgden die binnenkort hun burens zullen voeden, dacht ik aan de verhalen van mijn grootouders. De verbondenheid met het land, de vastberadenheid om hoop te zaaien, zelfs in de donkerste tijden – dit zijn niet zomaar verhalen uit het verleden. Dit is het heden van Gaza. Dit is de toekomst van Gaza.

Elk zaadje dat vandaag wordt geplant, is een belofte dat Gaza zal voortleven.

op de vlucht, soms voor de 11e keer

Vrienden in het hele land

Lokale/regio Quaker bijeenkomsten:

Je bent van harte welkom!

Van leden wordt verwacht dat ze financieel bijdragen aan (zie bankrekeningen hieronder):

1. De landelijke (jaarvergadering) Quakers
2. De lokale/regiogroep (maandvergadering)
3. Abonnement op de Vriendenkring

Iedereen kan ook bijdragen aan het Quakerhulpfonds voor giften voor Quakerprojecten (al of niet vermelden welke)

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

(Marlies Tjallingii) e-mail: secretariaat@quakers.nu. Website: quakers.nu

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: Jethro Zevenbergen, email: penningmeester@quakers.nu. Bankrek. NL 65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne IJspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: email: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL 65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne IJspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056 JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL 81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Driebergen groep: Quakers Villa Xaverius, Rijsenburgselaan 11, 3972 EG Driebergen- Rijsenburg, contact: email: driebergen@quakers.nu.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Erik Dries, Parkstraat 32. 2514 JK Den Haag 06-17476538, Bankrek.: NL 54 TRIO 0320 1956 78. t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers., email: haagsevrienden@quakers.nu

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002 AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, email: els@ramaker.me, Bankrek.: NL 67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: inlichtingen assistent schrijver Jarnick, Vitters: email jarnick@vitters.eu. Bankrek.: NL 07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver: Corien van Dorp. Bankrek: NL 94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers. email: hulpfonds@quakers.nu.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. email: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL 93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL 65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. email: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

In Nederland en België

'Quakers en ik' elke 3^e donderdag van de maand online 20.00-21.00.
16 April. Opgeven bij marliestjallingii@gmail.com

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 email: mijquak.1@online.nl
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, 10.30 neem contact op met Els Ramaker	Nieuw: Mooi Leven Huis Langhoven 4, 6721 SR Bennekom. els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en wijdingsssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 Info: tel. 06 1747 6538	Parkstraat 32 te 2514 JK Den Haag Kinderen zijn altijd welkom. Email: haagsevreunden@quakers.nu .
Driebergen	Iedere 1 ^e en 3 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: driebergen@quakers.nu
Deventer	Iedere 3 ^e zondag vd mnd. Om 10.30 Gespreksavond: 1 ^e dinsdag vd maand 15.00.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan en info bij: friedaoudakker@gmail.com of tel. 0644794366,
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 in De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen,	email: Jarnick Vitters jarnick@vitters.eu tel..
Zwolle	Elke 2 ^e wo van de maand (11 febr., 11 Mrt.) 17.00-18.30.	Stil-Snap Hap, aanmelden bij marliestjallingii@gmail.com . of 06-23869715
Antwerpen (Quakers in Vlaanderen)	2 ^e maandag 20.00 (live in Antwerpen en online. Wis-selende locatie.	Info: Johan Westra (tel. 0484/154375) en quakersgent@aol.com . www.facebook.com/QuakersinVlaanderen
Gent (Quakers in Vlaanderen)	4 ^e zondag 10.30. (life in Gent en online) In Buurthuis Het Hoeveke,	Patijntjestraat 62. Gent. quakersgent@aol.com www.facebook.com/QuakersinVlaanderen
	Iedere Zondag Online Wijdingsssamenkomst. Dit is link ernaartoe: https://us02web.zoom.us/j/89072800318?pwd=Y3p1bHZjdjR-sYkt6ajJIRDILUVk4QT09#success	

Vogels in het bos van Zandhoven

Foto's van de redactie

Grote bonte specht vrouwtje

Boomklever

Pimpelmees

Vink mannetje

Quakerhulpfonds voor voedselhulp aan kinderen en zwakken in Colombia

